

aldeles ingen Tvivl om, at den høitagtede Minister, naar Tvivlen var der, vilde være den Første dertil, thi det er et ligefremt Spørgsmaal om Mit og Dit, og jeg troer ingenlunde, at den høitagtede Minister vil afgjøre det, uden at Vedkommende har Recurs til Domstolene. Efter den hele Maade, hvorpaa Statsmagten har ladet Forholdet mellem Kirken og Kirkeieren udvise sig, maa man gaae ud fra, at Kirken virkelig er Gjenstand for privat Eiendomsret og vil man paalægge Kirkeieren en ny Byrde, gjør man Indgreb i — ja det er maastee et noget stærkt Udtryk — officerer man eller vil man officere vedkommende Privatmands Eiendomsret, og det er et Spørgsmaal, som vist Ingen er mere villig til at overlade til Domstolene end den høitagtede Minister selv. Den høitagtede Minister sagde, at her i § 4 fik man, hvis Udvalgets Forslag toges til Følge, en Afgjorelse af, at der ikke paalaa Kirkeieren en Forpligtelse til at udvide Kirken. Jeg troer nu, at den ærede Ordførers Indbegaaelse ikke er ganske uden Betydning, og paa den anden Side maa jeg sige, at hvis Loven blev affattet, som den er forelagt af Regjeringen, forekommer det mig, at man fik en aldeles bestemt Lovudtalelse om, hvad der, indtil en saadan Lovbestemmelse indkommer, altid er tvivlsomt. Jeg troer, at Udvalget har truffet det Rette, naar det lader det staae hen og henstiller, hvad der i det enkelte Tilfælde, naar det forekommer, bør antages for Ret, til Domstolenes Afgjorelse. Jeg troer ikke, at man bør gjennem denne Lov foregribe Domstolenes fuldstændig frie Afgang til efter den bestaaende Lovgivning at paakjende det Spørgsmaal, om man kan paalægge en Kirkeier den Forpligtelse at udvide, at gjøre Tilbygning til sin Kirke. Iøvrigt er der ogsaa i Regjeringsudkastet givet Henvisning til Domstolene, navnlig i § 5, men denne maa jeg tilstaae, at jeg ikke forstaaer. Er Mening den, at Domstolene skulle afgjøre Spørgsmaalet, om man kan paalægge Kirkeieren at udvide Kirken eller ikke, saa forekommer det mig høist besynderligt i en Lov først at fastsætte, at en Regjeringsautoritet kan bestemme det og bagefter i den samme Lov henwise til Domstolene. Er Meningen derimod, at Domstolene ikke skulle afgjøre Spørgsmaalet om den rettlige Forpligtelse,

men kun, om der er en Trang til Udvidelse tilstede eller ikke, saa forekommer det mig igjen, at det er at overdrage til Domstolene Noget, hvorover de langt vanskeligere end den administrative Autoritet kunne træffe nogen Afgjorelse. Det er nemlig et Skjøn, der skal afgives, og et saadant Skjøn er jo yderst vanskeligt at afgive, naar man gjennem Acterne skal see, hvorledes Forholdet fremstiller sig. Derfor troer jeg i ethvert Tilfælde, at denne Henvisning i Regjeringsudkastet til Domstolene er mindre heldig.

Ordføreren: Det er jo særdeles voveligt af mig, at jeg vil indlade mig i en politisk Debat om et saa vigtigt Spørgsmaal med en Mand, hvis Deeltagelse og saare active Deeltagelse i vort politiske Liv er ligesaa gammel som vor constitutionelle Forfatning; det er særdeles voveligt af mig at ville indlade mig i en Debat om Forstaaelsen af en Paragraph i Grundloven med den høitærede nærværende Kirkeminister, der har saa stor en Andeel i Grundlovens Tilblivelse; men jeg maa dog blot for selv at blive bedre oplyst vedblive min Indvending; thi jeg er endnu ikke overbevist af den høitærede Minister. Der staaer i § 77 i Grundloven: „Domstolene ere berettigede til at paakjende ethvert Spørgsmaal om Dvrighedsmyndighedens Grændser“. Dette forstaaer jeg saaledes, at de ere berettigede til i enhver Sag at paakjende, om Dvrighedsmyndigheden ikke ved denne Sags Afgjorelse har overskredet sine Grændser. Men nu kan Dvrighedsmyndigheden have overskredet sine Grændser enten ved at indbrage en Sag under sig, som ikke hørte under den, og derom troer jeg, at den høitærede Minister vil indbrømme, at Domstolene ville have Paakjendelsen, eller Dvrighedsmyndigheden kan have overskredet sine Grændser ved i den Sag, der hørte under dens Competence, at gaae videre i sin Afgjorelse, end den er berettiget til, og det er dette Punkt, jeg anseer for medindbefattet i Grundlovens omhandlede Bestemmelse. Det kunde jo tænkes muligt, at en Minister ved en Resolution var gaaet saavidt, at han havde frænket Eiendomsretten. Det være meget langt fra mig at ville om jeg kan dette paa den høitærede Minister. Jeg kan tænke mig det muligt, at Minister kunde